

Éterné ukřižování a druhý příchod Krista

Rudolf Steiner

O druhém ukřižování Krista hovořil Rudolf Steiner na berlínské instrukční hodině 8. února 1913, z níž si jeden z účastníků učinil tyto zápisky:

[...] Mluvili jsme také o tom, že když Ježíš Kristus zemřel na Golgotě, vniklo [jeho] fyzické tělo do fyzických substancí Země a že to pro jednotlivé lidi bylo zdrojem síly, aby v prvních dobách po Kristu prošli mučednictvím. Ve své době vplynulo do Země také éterné tělo Kristovo a tím se pro jednotlivé individuality otevřela možnost pojmout do sebe tuto éternou substancí; díky tomu mohly být prostřednictvím těchto individualit vykonány zde na Zemi určité záležitosti.

Také Kristovo astrální tělo dospělo v jisté době do astrální substance (aury) Země a díky tomu mohly být zase převlečeny lidské astrální schrány a na Zemi se mohly odehrát jisté události. A nyní je lidem poskytována substance Já. Neboť i když Ježíš Nazaretský při křtu své tři schrány opustil, část substance Já s nimi přesto zůstala, a tak byla Zemi včleněna i tato síla.

Tím novým, co se teď lidem pozvolna zjevuje (poskytuje), je vzpomínka na opakování prožitku, který měl Pavel před Damaškem. Pavel užíval éternou postavu Krista. Že se má pro nás tato postava nyní stát viditelnou, je dáno skutečností, že v éterném světě se jakoby odehrálo nové mystérium Golgoty. To, k čemu zde ve fyzickém světě došlo při ukřižování v důsledku nenávisti nerozumějících lidí, se nyní opakovalo na éterné pláni kvůli nenávisti lidí, kteří jako materialisté po smrti vstoupili do éterného světa.

Ještě jednou si v duši promítněme, jak byl při mystériu Golgoty vztyčen kříž z mrtvého dřeva, na němž viselo Kristovo tělo. A vidíme-li dřevo tohoto kříže v éterném světě jako rašící, pučící dřevo, zelené, živoucí dřevo, které je zuhelnatělé plameny nenávisti a na němž se objevuje již jen sedm kvetoucích růží, znázorňujících sedmičetnou přirozenost Kristovu - pak tu máme obraz druhého mystéria Golgoty, které se nyní odehrálo v éterném světě. A díky tomuto odumření, této druhé smrti Krista nastala možnost, abychom zřeli ono éterné tělo. Lidé budou zřít zhutnění, mrtvou část éterného těla Ježíše Krista.

V poznámkách jiného účastníka této instrukční hodiny stojí:
Růžový kříž je symbolem druhé smrti Krista v 19. století, smrti éterného těla působením zástupu materialistů. Důsledkem je, že Krista lze ve 20. století vidět tak, jak jsem vám to často líčil, totiž v éterném těle.

I Blíže se Rudolf Steiner této události věnoval na přednášce pro členy Anthroposofické společnosti v Londýně 2. května 1913.

Uhasnutí Kristova vědomí působením materialistických duší

[...] Chtěl bych nyní poukázat na událost ve vyšších světech, která vedla k tomuto změněnému stavu, k této době obnovy golgotského mystéria. Podíváme-li se zpět na onu dobu, vzpomeneme si na to, co možná často proudivo naší duši v důsledku toho, co se tenkrát událo při Janově křtu v Jordánu, když se Kristus zjevil v lidské podobě, viditelné na Zemi mezi lidmi. Naplníme dále svou duši myšlenkou, jak se potom Kristus, co do své vnější formy, spojil s hierarchií andělů a od těch dob neviditelně žil v Zemi.

Připomeňme si, co bylo řečeno, totiž že v neviditelných světech neexistuje smrt. Kristus sám, tím, že sestoupil do našeho světa, prošel smrtí podobnou smrti lidí. Když se opět stal ryze duchovní bytostí, uchovával si stále ještě vzpomínku na svou smrt. Avšak jako bytost řádu andělů, v níž se nadále navenek zjevoval, mohl prožít pouze utlumení vědomí.

V důsledku toho, co se od 16. století stalo pro evoluci Země nutností, totiž triumfu vědy, která je stále na vzestupu, vstoupilo do celé evoluce lidstva něco, co je významné i pro neviditelné světy. S triumfem vědy se v lidstvu rozšířily materialistické a agnostické city větší intenzity, než tomu bylo doposud. Materialistické tendence tu byly i dříve, nebyl tu ovšem tak intenzivní materialismus, jaký začal převládat od 16. století. Lidé, kteří procházeli branou smrti do duchovních světů, si s sebou stále větší měrou brali výsledek svých materialistických idejí, které měli na Zemi; po 16. století tak bylo do duchovních světů vnášeno čím dál víc semen pozemského materialismu. Tato semena se určitým způsobem rozvíjela.

Ačkoli Kristus přišel do staré hebrejské rasy a tady byl veden k smrti, utrpěla andělská bytost, která je od té doby vnější formou Krista, v průběhu 19. století uhasnutí vědomí jako výsledek protiv- nických materialistických sil, jež vstoupily do duchovních světů, jako výsledek materialistických duší, které prošly branou smrti. A skutečnost, že v duchovních světech nastalo právě popsaným způsobem bezvědomí, se ve 20. století promění ve zmrtvýchvstání Kristova vědomí v duších lidí na Zemi mezi narozením a smrtí. V jistém smyslu lze proto předpovědět, že počínaje 20. stoletím se v důsledku jasno- zření bude bezpochyby opět pozvedat vědomí, o něž lidstvo přišlo. Ve 20. století bude zpočátku sice jen několik málo, pak ale stále více bytostí schopno vnímat zjevení éterného Krista, to znamená Krista v podobě anděla.

Ve světech, jež se nacházejí bezprostředně nad naším pozemským světem a v nichž byl Kristus viditelný v době od mystéria na Golgotě do dnešních dní, se kvůli lidem stalo to, co lze nazvat zničením vědomí. Můžeme říci, že v době mystéria Golgoty se v jednom málo známém koutu Palestiny událo něco, co bylo skutečně největší událostí, která kdy v celém lidstvu nastala, kterou však tehdejší lidé příliš nezaznamenali. Když se mohlo stát něco takového, můžeme se tu divit, slyšíme-li, co se přihodilo během 19. století, když se ti, kdo od 16. století procházeli branou smrti, postavili proti Kristu?

Znovuoživení Kristova vědomí

„Semena pozemského materialismu“, jež byla od 16. století stále větší měrou vnášena do duchovního světa dušemi procházejícími branou smrti a způsobovala čím dál větší temnotu, vytvářela „černou sféru materialismu“. Kristus tuto černou sféru ve smyslu manichejského principu pojímal do své bytosti, aby ji proměnil. V andělské bytosti, v níž se Kristova bytost od mystéria na Golgotě zjevovala, způsobila tato sféra „smrt duchovním udušením“. Tato Kristova oběť v 19. století je srovnatelná s obětí na fyzické pláni v mystériu Golgoty a může být označena za druhé ukřížování Krista na éterné pláni. Smrt duchovním udušením, jež přivedla zrušení vědomí oné andělské bytosti, je opakováním mystéria Golgoty ve světech, které se nacházejí bezprostředně nad naším světem, aby mohlo dojít ke znovuožití dříve zrozeného Kristova vědomí v duších lidí na Zemi. Toto znovuožití se stane jasnozřivou schopností lidstva ve 20. století.

Kristovo vědomí tak může být počínaje 20. stoletím sjednoceno s pozemským vědomím lidstva, neboť odumření Kristova vědomí v andělské sféře v 19. století znamenalo zmrtvýchvstání bezprostředního Kristova vědomí v pozemské sféře. To znamená, že duše lidí budou počínaje 20. stoletím cítit život Krista stále více jako přímý osobní prožitek. Podobně jako těch několik málo lidí, kteří v oněch dnech dovedli číst znamení doby a byli schopni pohlížet na mystérium Golgoty tak, že poznali, jak tato velká, mocná bytost sestoupila z duchovních světů, aby žila na Zemi a prošla smrtí, skrze níž přivtělila substance své bytosti Zemi - můžeme i my vnímat, že v jistých světech, jež spočívají bezprostředně za naším světem, nastala jaksi duchovní smrt, zrušení vědomí a tím opakování mystéria Golgoty, aby v duších lidí na Zemi mohlo dojít ke znovuoživení dříve skrytého Kristova vědomí.

Od mystéria na Golgotě mohli mnozí lidé zvěstovat jméno Kristovo a počínaje tímto 20. stoletím bude neustále stoupat počet těch, kteří budou moci sdělovat vědění o Kristově bytosti, podávané v duchovní vědě. Budou ho moci učit, zvěstovat ze své vlastní zkušenosti. Dvakrát již byl Kristus ukřížován: jednou fyzicky ve fyzickém světě na počátku naší epochy a podruhé v 19. století spirituálně, jak jsme popsali. Mohli bychom říci, že lidstvo prožilo v

tehdejší době zmrtvýchvstání jeho těla; od 20. století bude prožívat zmrtvýchvstání jeho vědomí.

Michael jako posel Kristův

To, co jsem mohl naznačit jen několika slovy, bude pozvolna vnikat do lidských duší, a prostředníkem, poslem bude Michael, který je nyní vyslancem Kristovým. Tak jako dříve vedl duše lidí, aby dokázaly porozumět směřování svého života od nebes k Zemi, připravuje nyní lidstvo, aby bylo schopno prožít směřování Kristova vědomí z nevědomého stavu do stavu vědomého. A stejně jako v době pozemského Kristova života nebyl větší počet jeho současníků schopen uvěřit, jak mohutná událost se odehrála v evoluci Země, i v naší době vnější svět usiluje o to, aby se zvětšila moc materialismu, a ještě dlouho bude to, o čem jsme dnes mluvili, považovat za fantazii, za snění, možná i za bláznovství. A tak bude pohlížet i na tuto pravdu o Michaelovi, jenž v nynější době začíná nově zjevovat Krista. Přesto mnozí lidé poznají, co teď začíná vzházet jako nové červánky a během následujících staletí se bude rozlévat v lidských duších jako slunce, neboť Michaela lze ustavičně srovnávat se sluncem. A i když mnozí lidé toto nové Michaelovo zjevení neuznají, bude se přesto v lidstvu šířit. [...] Na přednášce v Heidelbergu 27. ledna 1910 hovoří Rudolf Steiner o postupné ztrátě schopnosti jasnozření v takzvaném zlatém, stříbrném, železném a temném věku. V tomto temném věku, kalijuze, se odehrál příchod Krista, mnozí současníci však tuto stěžejní událost vůbec nevzali na vědomí. Čas působení Krista na Zemi lze označit za přechodnou epochu.

Ztráta schopnosti spojit se s duchovním světem a sestoupení Krista

[...] Vskutku dnes opět žijeme v přechodné epoše, v níž se odehrávají ty nejdůležitější duchovní skutečnosti, o nichž sice mnozí z našich současníků nic nevědí, avšak přesto tu jsou. Na jedné straně si musíme uvědomit, že skutečně můžeme mluvit o přechodných dobách, být bychom tímto výrazem neměli plýtvat. Co bylo podstatné na přechodné době, v níž se zjevil Ježíš Kristus? To podstatné této přechodné doby pro celé lidstvo je vyjádřeno významným výrokem, kterému je ovšem třeba správně porozumět. Je to vyjádřeno zvěstováním Jana Křtitele, které pak znovu přijal Kristus a které praví: „Změňte své smýšlení, neboť se přiblížilo království nebeské“ (Mt 3,2). V tomto výroku spočívá celý svět, právě onen svět, který intimně souvisí s tím nejdůležitějším, co se tenkrát odehrálo pro celkový vývoj lidstva.

Přirozeným vývojem v kalijuze lidé pozvolna došli tak daleko, že dosáhli soudnosti a vědomí Já, ztratili však schopnost z tohoto vědomí Já se vlastní silou opět spojit s duchovním světem. Jan Křtitel řekl: Nastala doba, kdy se vaše Já musí vychovat tak, aby mohlo být samo v sobě duševně natolik prohloubeno, že v sobě nalezne pouto ke království nebeskému; neboť bez sebe, v jasnozřivých stavech již člověk do duchovního světa vystoupit nemůže. Království nebeské muselo sestoupit až do fyzického světa. Musí se zjevit tak, aby ho Já mohlo poznat prostřednictvím běžného sebevědomí. Změňte své smýšlení, změňte staré duševní naladění, abyste dokázali uvěřit, že váš duševní život se sám v sobě, v Já dokáže natolik rozehrát, že na základě pozorování všeho, co se kolem vás děje, budete schopni pochopit: Existuje duchovní svět! Musíte se učit chápat duchovní světy ve svém Já, skrze své Já. Duchovní světy se přiblížily. Nyní je již nelze hledat ve světě vytržení!

Proto musel Kristus sestoupit a zjevit se v lidském, hmotném těle, neboť lidské smýšlení bylo naladěno na chápání fyzické pláně. Bůh musel přijít k lidem na fyzickou pláň, protože lidé v důsledku rozvinutí svého Já a uzavření brány k duchovnímu světu již nebyli s to dospívat k bohům starým způsobem. To je to velké, co se v tehdejší době událo: na jedné straně došlo přirozeným vývojem lidských schopností ke ztrátě spojení s duchovními světy a k získání vědomí Já, na druhé straně však díky tomu mohlo být vědomí o těchto duchovních světech získáno ve fyzickém světě. Kristus tak byl prostředníkem k duchovním světům pro lidi, kteří dospěli na takový vývojový stupeň, že v Já žijícím na fyzické pláni dokázali získat spojení s duchovním světem. Změňte své smýšlení, nevěřte už, že člověk může do duchovního světa vystoupit v normálním případě vytržením, nýbrž věřte tomu, že cestu do duchovních

světů můžete s Kristovou pomocí nalézt rozvinutím možností spočívajících ve vašem Já. Neboť jen tak bude zatím lidstvo moci nalézt ducha.

Konec kalijugy a nové schopnosti lidí

Dnes opět žijeme v epoše podobného rázu, neboť v roce 1899 skončila kalijuga, temný věk, a pomalu se teď podobným způsobem připravují nová smýšlení, nové schopnosti duše. Je naprosto možné, že současníci, lidé naší doby je zaspí. Krok za krokem budeme poznávat, co se v naší epoše odehraje pro všechny lidi a co po skončení kalijugy již začalo. Naším úkolem je dnes postarat se právě o to, aby tato událost, událost přechodu, kolem nás neprošla bez povšimnutí a bez dopadu na pokrok lidstva.

Je to několik let, co kalijuga skončila. Tímto průsečíkem, kdy skončila, je rok 1899. Nyní žijeme vstříc době, kdy se k již rozvinutému sebevědomí přirozeně rozvinou jisté jasnozřivé schopnosti. Lidé budou prožívat něco zvláštního a pozoruhodného, to, že vlastně nebudou vědět, jak jim je! V lidech se začnou vynořovat tušení, která se budou uskutečňovat, lidé budou předvídat události, které je postihnou. Pozvolna skutečně začnou, byť jen stínovitě a v prvních náznacích, vidět to, co nazýváme éterným tělem člověka. Dnes člověk vidí pouze fyzické tělo. K tomu se bude postupně přidávat schopnost vidět éterné tělo, přičemž lidé buďto poznají, že to je realita, anebo si budou myslet, že to je mámení smyslů a že to vůbec neexistuje. Dospěje to tak daleko, že někteří se u takových prožitků budou ptát: Copak jsem se zbláznil?

I když se v příštích desetiletích tyto schopnosti vyvinou zatím jen u malého počtu lidí, je duchovní věda něčím, co šíříme, protože cítíme odpovědnost, kterou máme vůči tomu, co se děje v realitě a co se podle přirozeného chodu věcí dít musí. [...]

Tyto schopnosti se u nepatrného počtu lidí budou rozvíjet poměrně rychle. Pravdou ovšem je, že esoterním školením může člověk již dnes pokročit daleko nad rámec toho, co se tu pro všechny lidi připravuje jako malý začátek. Avšak to, k čemu dnes člověk může pokročit uměle díky příslušnému školení, se přinejmenším v malých počátcích připravuje pro celé lidstvo jako něco, o čem budou lidé v letech 1930 až 1940 nuceni mluvit, ať už tomu budou rozumět, nebo ne. Již jen několik málo desítek let nás dělí od chvíle, kdy takovéto jevy začnou být častější.

Stojíme na začátku působení křesťanství

Pro lidi, kteří si osvojí tyto schopnosti, pak ale nastane něco jiného. Těmto lidem vzejde důkaz pro jednu z nejvýznamnějších vět Nového zákona, který tyto duše hluboce zasáhne. Neboť v těchto duších vzejde věta: „Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa“ (Mt 28,20), což znamená, když to přeložíme správně, „až do konce pozemských věků“. Tento výrok nám říká, že křesťanství není pouze tím, co bylo kdysi zapsáno v knihách a v jistých dobách se učilo, nebo co se dnes shrnuje v těch či oněch dogmatech, nýbrž je něčím živoucím, co má v sobě vidění a prožívání zjevení a co se bude víc a víc rozvíjet. Stojíme dnes teprve na počátku působení křesťanství, a kdo se skutečně spojil s Kristem, ten ví, že z tohoto křesťanství budou přicházet nová a nová zjevení. Ví, že křesťanství není na ústupu, ale roste a rozvíjí se, že křesťanství není mrtvé, ale je živé.

Ten, kdo dnes projde duchovním vývojem, může již dnes začít prožívat pravdivost výroku: „Já jsem s vámi po všechny dny až do konce pozemských věků.“ Takto je Kristus s námi a v duchovní formě obklopuje Zemi. Před událostí na Golgotě jasnozřiví lidé nemohli Krista nalézt v atmosféře Země. Teprve po události na Golgotě se Kristus stává viditelným v zemské atmosféře, protože tu od té doby je. Jeden člověk, jenž byl vyučen jasnozřivosti předkřesťanské doby, věděl, že jednou přijde čas, kdy se stane následující věc. Věděl: Nyní se v astrální sféře naší Země ještě nenachází to, co se nazývá Kristem, avšak přijde čas, kdy bude jasnozřivý pohled otevřený a v oblasti Země uvidí Krista! Věděl, že co se týče pozemského jasnozření, nastane jednou velká změna. Nebyl tak daleko, aby ho palestinské události mohly přesvědčit, že tyto události již nastaly. Žádné fyzické události ho nemohly přesvědčit, že

Kristus již sestoupil na Zemi. Dokázala ho přesvědčit teprve jedna věc: když v atmosféře Země jasnozřivě spatřil Krista. Tehdy byl přesvědčen, že mystérii očekávaný sestup Krista na Zemi se opravdu uskutečnil. To, co prožil Pavel, přítomnost Krista v atmosféře Země, dnes může uměle prožít člověk, který se stal díky esoterárnímu školení jasnozřivým, a díky jasnozření - které se bude, jak jsme popsali, přirozeně vyskytovat počínaje lety 1930 až 1940 a pak po delší období - to budou moci prožívat jednotliví lidé jako něco přirozeného. Pro mnohé se pak bude opakovat událost před Damaškem a tuto událost můžeme nazvat opětovným příchodem Krista, příchodem v duchu. Pro lidi, kteří dokáží postoupit až ke zření éter- ného těla, bude Kristus zde. Neboť do fyzického těla sestoupil Kristus jen jednou: tenkrát v Palestině. V éterném těle je však stále přítomen v éterné atmosféře Země. A protože lidé ve svém vývoji pokročí k vidění éteru, budou jej zřít. Opětovný příchod Krista tedy nastane v důsledku toho, že lidé pokročí ke schopnosti zřít Krista v éteru. Tuto událost můžeme v naší přechodné době očekávat. A tím, co musí vykonat duchovní věda, je teď i příprava lidských duší, aby dokázaly přijmout Krista, jenž k nim sestupuje. [...]

V období kolem roku 1910 Rudolf Steiner často hovořil o opětovném příchodu Krista v éterném světě a vždy také zdůrazňoval, že Kristus podruhé, navzdory některým očekáváním, nepřijde a nemůže přijít ve fyzickém těle. Jako jeden příklad za všechny si můžeme uvést jeho závěrečná slova z přednášky v Düsseldorfu 20. února 1910. Rudolf Steiner zde zjevně reaguje na jisté tendence ve vedení Theosofické společnosti v indickém Adyaru, které se naplno projeví v následující době. V roce 1909 si theosof Charles Leadbeater, spolupracovník Annie Besantové, povšiml chlapce Krišnamúrthiho, poznal v něm budoucího duchovního učitele a, jak se domníval, i budoucího vtěleného Mesiáše. Annie Besantová, předsedkyně Theosofické společnosti, se ujala chlapcovy výchovy a posléze souhlasila se založením „Řádu hvězdy na Východě“, k němuž došlo v prosinci 1911; tento řád měl Krišnamúrthiho připravit na to, aby se stal „učitelem světů“. Rudolf Steiner se proti těmto tendencím postavil, načež došlo k rozkolu mezi vedením Theosofické společnosti a jeho německou sekcí a k následnému založení Anthroposofické společnosti.

[...] Lidé, budou-li se vyvíjet k vidění éteru, uvidí Krista v éterném těle; k tomu však mohou dospět jen na základě porozumění duchovní vědě a citu pro ni. To je ono nové sestoupení Krista k pozemským lidem. Ve skutečnosti je to však mnohem spíše vzestup, neboť tomu již nebude tak, že by se Kristus vtělil ve fyzickém těle. Avšak lidé, kteří se k němu ve svém vývoji pozvednou, budou schopni vnímat jej v éterném těle. Z bezprostřední zkušenosti budou vědět, že Kristus žije. Těm, kdo chtějí Krista poznat, se znovu zjeví ve svém éterném těle. Díky zření o něm budou vědět.

Právě na základě duševního vývoje získáme porozumění pro to, co je nej důležitější událostí pro lidstvo naší doby. Kdyby k tomu duchovní věda lidstvo nepřivedla, prošla by tato událost nepozorovaně kolem něj. Duchovní věda nás má připravit na to, abychom tuto největší událost po skončení kalijugy učinili plodnou. Důležití budou lidé, kteří se připravili na vnímání této události, ať už vykonávají jakékoli povolání. Tato událost však bude významná i pro ty, kdo se nalézají ve světě mezi smrtí a novým narozením. Neboť tato událost působí i do duchovních světů, avšak jen díky tomu, že se na ni člověk na Zemi připravil. Zde na Zemi se musíme připravit právě na ni a vytvořit si k tomu orgány. Co nyní zvěstujeme, je nová událost Krista ve 20. století. Později ji vysvětlíme jako událost, která působí v celém lidstvu. Bude zvěstována v nejbližší době. Pro theosofii bude prubířským kamenem, neboť je možné, že materialismus bude vnesen dokonce i do theosofického pojetí Kristovy události. Jen materialistické vědomí by se mohlo domnívat, že Kristus může znovu přijít ve fyzické podobě. Až ta událost přijde, ukáže se, zda lidé theosofii porozuměli. V první polovině 20. století uvidíme, jak se tu či onde hlásí ke slovu falešní mesiášové. V naší epoše by bylo zlé, kdyby se lidé nedokázali vzepnout ke spirituálnímu pojetí, že se Kristus znovu zjeví ve své éterné podobě. Nebyl by žádný vývoj lidstva, kdyby se Kristus znovu zjevil ve fyzickém těle. Lidstvo se vyvíjí, aby Mesiáše vnímalo vyššími schopnostmi. Bude to prubířský kámen, zda theosofie skutečně dovedla lidi k tomu, aby správně porozuměli této události, zda se tedy člověk natolik pozvedl ke spiritualitě, že opětovnému příchodu Krista porozumí v pravé podobě. Pro množství lidí, kteří budou předchůdci, přijde Kristus v tomto století znovu, tak jako kdysi přišel pro Pavla v události u Damašku.

Vzhledem ke kritice historických dokumentů bude stále rozšířenější nevíra. Čím více budou historická svědectví ztrácet na síle, tím více bude v lidech vyrůstat schopnost, díky níž lze vidět Krista. Kristus ve skutečnosti bude dán lidem, kteří se pomocí duchovní vědy dokáží pozvednout k porozumění pravému příchodu Krista, k jeho zření.